

GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2021-2024

Mielec, 2021

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	str.3
II. Podstawy prawne Programu	str.4
III. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej - ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	str.6
IV. Dane demograficzne – wybrane elementy	str.7
V. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów	str.9
VI. Zasoby instytucjonalne	str.18
VII. Analiza SWOT	str.22
VIII. Adresaci Programu	str.24
IX. Cele Programu	str.24
X. Finansowanie Programu	str.35
XI. Realizatorzy Programu	str.35
XII. Monitoring i ewaluacja Programu	str.36
XIII. Oczekiwane rezultaty	str.36
XIV. Podsumowanie	str.37

I. Wprowadzenie

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Mielec na lata 2021-2024, zwany dalej Programem, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Miejskiej Mielec w latach 2018-2021.

Program koresponduje z zapisem w preambule w/w ustawy: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest jawność działania organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna dziecka i rodziny. Dziecko i rodzina wymagają wsparcia, szczególnej troski opieki i ochrony. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swojej dorosłości kształtują społeczeństwo. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Ponadto jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji oraz kształtowania się osobowości dziecka.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązania występujących problemów oraz nie potrafiącą przezwyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest wówczas podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.:

- 1) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska,
- 2) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 4) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
- 5) dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy, tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać. Powyższe oddziaływania pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2024 jest rozwijanie funkcjonującego w Gminie Miejskiej Mielec spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Planowane w programie działania, w zależności od celów, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji danej rodziny, będą miały charakter: profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny.

Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym sytuacje kryzysowe powinny świadczyć lokalne służby i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny. Ich działania powinny się opierać na zasadach wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań. Realizacja programu będzie się odbywać za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem, przy wykorzystaniu jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

II. Podstawy prawne Programu

Zapisy Programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego takimi jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2020 r. poz. 1329).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 poz. 2050).
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877).

11. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).
13. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).
14. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2020r., poz. 1327 z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r., poz. 716 z późn. zm.).
16. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.).
17. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305).
18. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297).
19. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720).
20. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1358).
21. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245).
22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1342).
23. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).
24. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn. zm.).
25. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mielca na lata 2014-2021 przyjęta uchwałą nr XLIII/379/2014 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 29 września 2014 r.
26. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 przyjęty uchwałą nr XXVIII/303/2021 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 28 stycznia 2021 r.
27. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok uchwalony uchwałą nr XXVI/276/2020 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 26 listopada 2020 r.
28. Wieloletni gminny „Program osłonowy w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023 przyjęty uchwałą Nr IV/40/2019 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 30 stycznia 2019 r.

29. Program działań na rzecz rodzin wielodzietnych pod nazwą „Mielecka Karta Rodziny Trzy Plus” wprowadzony uchwałą Nr XXXVIII/335/2014 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 27 marca 2014 r.
30. Strategia Rozwoju Miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030 przyjęta uchwałą Nr XXX/325/2021 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 25 marca 2021 r.
31. Uchwała nr III/23/18 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustalania zasad przyznawania i wysokości gminnej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka osobom zamieszkałym na terenie Gminy Miejskiej Mielec.
32. Uchwała Nr XXXIII/348/2021 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenie Mieleckiego Programu „Aktywny N+”.

III. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej - ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

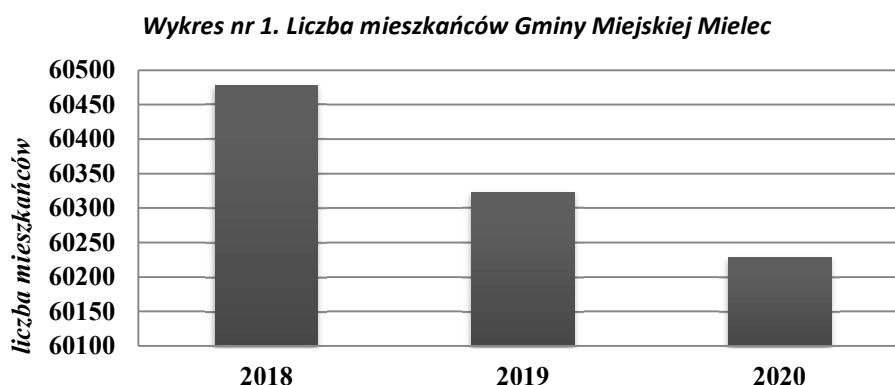
- 1) opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Mając na względzie powyższe uregulowania, założenia do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zasadę dobra dziecka i dobra rodziny opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2024.

IV. Dane demograficzne – wybrane elementy.

Mielec jest gminą miejską leżącą w południowo - wschodniej części Polski, w województwie podkarpackim. Powierzchnia gminy miejskiej Mielec wynosi 47 km², co stanowi 5,3% powierzchni Powiatu Mieleckiego (881 km²) oraz 0,3% powierzchni Województwa Podkarpackiego (17 846 km²)¹. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Gminy Miejskiej Mielec wynosi 60 229 osób, w tym 31 226 kobiet (51,85%) oraz 29 003 mężczyzn (48,15%)². Liczba ludności Mielca stanowi 44,07% ogólnej liczby mieszkańców Powiatu Mieleckiego oraz 2,84% mieszkańców Województwa Podkarpackiego. Nadmienić należy, że w Mielcu mieszka kilkusetosobowa mniejszość narodowa Romów.

Liczba mieszkańców Miasta Mielca sukcesywnie zmniejsza się w skutek malejącego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji stałych (Wykres nr 1). Według Głównego Urzędu Statystycznego³ ogólny przyrost naturalny na terenie Miasta Mielec wyniósł 16 i był niższy od ogólnego przyrostu naturalnego w 2019, który wynosił 24. W latach 2018 – 2020 corocznie wzrastała liczba osób przybywających do Gminy Miejskiej Mielca, meldując się na pobyt stały, a także liczba osób opuszczających Miasto Mielec. Według stanu na dzień 30 czerwca 2020 roku saldo migracji stałych wyniosło -100⁴.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych⁵

Jak pokazuje poniższy Wykres nr 2, w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Miejskiej Mielec najliczniejszą kategorię w latach 2018 - 2020 stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, jednak w porównaniu do roku 2018 ich liczba spadła o 2%. Drugą kategorię, pod względem liczebności stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym, gdzie w roku 2020, w porównaniu do

¹ www.bdl.stat.gov.pl, dane na dzień 11.06.2021 r.

² <https://bdl.stat.gov.pl>, dane ze strony internetowej GUS dla jednostki terytorialnej Gmina Miejska Mielec w kategorii: Ludność – za lata: 2018, 2019, 2020, dane na dzień 30 czerwca 2020

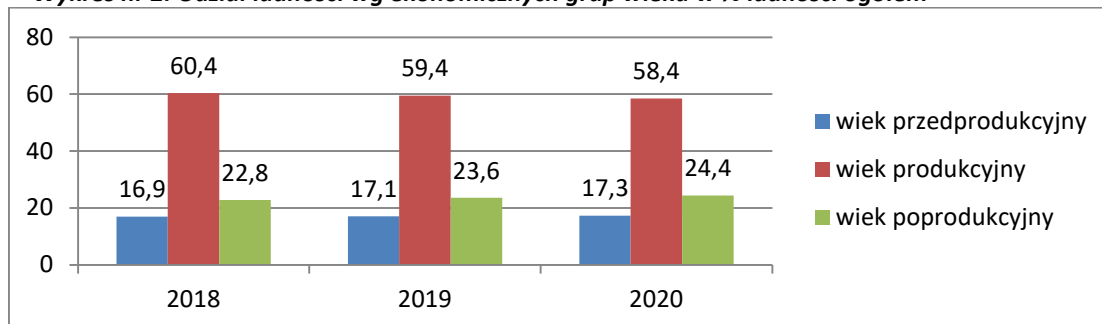
³ <https://bdl.stat.gov.pl>, Dane ze strony internetowej GUS dla jednostki terytorialnej Gmina Miejska Mielec w kategorii: Ludność – za lata: 2018, 2019, 2020, dane na dzień 30 czerwca 2020 roku

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

roku 2018, ich liczba wzrosła o 1,6%, zaś trzecią grupę pod względem liczebności stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym – ich liczba w 2020 roku, w porównaniu do roku 2018, wzrosła nieznacznie, tj. o 0,4%.

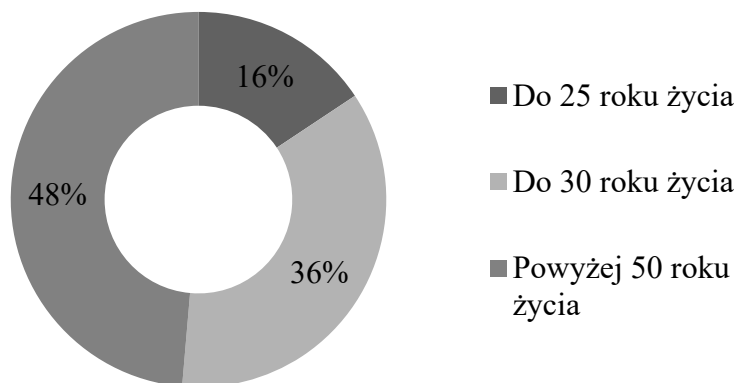
Wykres nr 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych⁶

W roku 2020 stopa bezrobocia dla Powiatu Mieleckiego (5,5%,) była niższa niż dla Województwa Podkarpackiego (9,1%), natomiast liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła: 1696 osób, w tym: 856 kobiet (50,47%) oraz: 840 mężczyzn (49,53%). Udział osób długotrwale bezrobotnych, w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,2 %⁷.

Wykres nr 3. Charakterystyka osób bezrobotnych z Mielca ze względu na wiek

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych⁸

Wykres nr 3 przedstawia charakterystykę osób bezrobotnych zamieszkujących na terenie Gminy Miejskiej Mielec w 2020 roku, w podziale ze względu na wiek. W ogólnej liczbie osób bezrobotnych zamieszkujących w Mielcu, najliczniejszą grupę stanowiły osoby powyżej

⁶ <https://bdl.stat.gov.pl>, dane ze strony internetowej GUS dla jednostki terytorialnej Gmina Miejska Mielec, dane na dzień 31 grudnia 2020 r.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

50 roku życia – 48%, kolejną pod względem liczebności grupą były osoby do 30 roku życia – 36%, zaś najmniej liczną kategorię – 16%, stanowiły osoby do 25 roku życia.

V. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Mielec realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu. Celem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby uprawnień i możliwości, wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach godnych człowieka, zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z ich wychowaniem.

Wybrane formy pomocy, udzielonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu osobom i rodzinom zamieszkującym w Gminie Miejskiej Mielec w latach 2018-2020, przedstawia poniższa Tabela nr 1.

Jak pokazuje zestawienie, w roku 2020 liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych spadła, w stosunku do roku 2019 - o 145, zaś w stosunku do roku 2018 - o 30, natomiast jeżeli chodzi o rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, świadczenia wychowawczego oraz świadczenia „Dobry start”, to dane wskazują na znaczący wzrost rodzin korzystających z tych form wsparcia. Podobnie, zauważalny wzrost liczby rodzin objętych wsparciem, można zauważyć w odniesieniu do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze: 27 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w roku 2018, 38 rodzin - w roku 2019 oraz 44 rodziny - w roku 2020 (wzrost w stosunku do roku 2018 o 38,6%, zaś w stosunku do roku 2019 o 13,6%). W latach 2018-2020, z roku na rok wzrastała liczba rodzin objętych wsparciem w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie (dotyczy rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”), natomiast zmalała liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych czy stypendium szkolnego.

Tabela nr 1. Wybrane formy pomocy udzielanej w latach 2018-2020

Rodzaj udzielonej pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Ogółem liczba osób objętych pomocą, w tym: świadczeniami pieniężnymi (zasiłek stały, okresowy, zasiłek celowy, w tym zasiłek na zakup posiłku lub żywności w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” i zasiłek celowy specjalny), jak świadczeniami niepieniężnymi (praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, mieszkania chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej),	1.068	1.243	1.098

Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu wspierania rodziny (asystent rodziny)	27	38	44
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”)	201	227	229
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zasiłku dla opiekuna	6.494	3.384	3.820
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	3.819	5.995	6.473
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „Dobry start”:	6.150	4.377	4.363
Liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia „Za życiem”:	4	9	6
Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych	552	494	481
Liczba rodzin korzystających z dodatków energetycznych	368	314	295
Liczba rodzin korzystających ze stypendium szkolnego:	74	25	19

Źródło: POMOST, MOPS Mielec

Tabela nr 2 przedstawia liczbę rodzin i osób w tych rodzinach, korzystających z pomocy społecznej w latach 2018 – 2020, z podziałem według kryterium losowości, stanowiącej powód przyznania pomocy (przy łącznym spełnieniu kryterium dochodowego kwalifikującego do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej). Dotyczy osób i rodzin, korzystających ze świadczeń przyznanych decyzją administracyjną.

Tabela nr 2. Rodziny/osoby korzystające z pomocy w latach 2018-2020 ze względu na losowość

Występująca w rodzinie losowość - powód przyznania pomocy	2018		2019		2020	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób
Ubóstwo	244	368	218	321	265	403
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	28	141	20	95	22	103
Bezrobocie	219	516	172	380	212	441
Niepełnosprawność	304	492	268	399	320	523
Długotrwała choroba	255	424	265	410	296	516
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego	60	179	53	159	64	193
w tym rodziny: niepełne	35	90	27	73	34	98
wielodzietne	13	69	10	54	11	61
Przemoc w rodzinie	14	52	6	17	0	0
Alkoholizm	40	55	41	50	61	79
Narkomania	1	1	0	0	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	12	2	2	6	6
Zdarzenie losowe	3	5	2	4	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	1	2	4

Źródło: POMOST, MOPS Mielec

Jak pokazuje powyższe zestawienie, główną przyczyną przyznania decyzją świadczeń z pomocy społecznej była niepełnosprawność. Należy dodać, że liczba rodzin, w przypadku których losowość ta stanowiła powód przyznania pomocy wzrosła w roku 2020, w stosunku do roku 2018, o 52 rodziny (19%), zaś liczba osób w tych rodzinach o wzrosła o 31 (6,3%).

Drugą, pod względem liczebności, grupę rodzin objętych pomocą w omawianych latach, stanowiły rodziny, w których występował problem długotrwałej choroby – w tym przypadku ich liczba wzrosła w 2020 roku, w stosunku do roku 2018 o 16% (41 rodzin) oraz o 21,7% w odniesieniu do osób w rodzinach (92 osoby).

Na trzecim miejscu, wśród przedstawionych w Tabeli nr 2 powodów przyznania pomocy, znajduje się problem ubóstwa – w roku 2020 liczba rodzin, w przypadku których losowość ta stanowiła powód przyznania pomocy wyniosła 265, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2018 o 21 rodzin (8,6%) oraz wzrost o 10,7% (39 osób) w odniesieniu do liczby osób w rodzinach.

Ponadto, dane statystyczne wskazują na wzrost w roku 2020, w odniesieniu do roku 2018, liczby rodzin objętych pomocą ze względu na występowanie w rodzinie losowości: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz alkoholizm – i tak, w roku 2020, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowiła powód przyznania pomocy w odniesieniu do 64 rodzin (193 osób w rodzinach), co stanowi wzrost w stosunku do roku 2018 o 4 rodziny (6,6%), zaś alkoholizm – w przypadku 61 rodzin (79 osób w rodzinach) w 2020 roku, co stanowi wzrost o 21 rodzin (24 osoby w rodzinach) w stosunku do roku 2018 (40 rodzin, 55 osób w rodzinach).

Jedną z form wsparcia świadczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu, skierowanych do rodzin przeżywających trudności, jest prowadzenie pracy socjalnej w rodzinie. Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód. Celem pracy socjalnej jest udzielenie pomocy osobie/rodzinie w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz jej zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie przez pracownika socjalnego diagnozy sytuacji w rodzinie, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji i posiadanego potencjału osoby/rodziny oraz realizację działań określonych w planie pomocy przy aktywnej współpracy rodziny.

Jak pokazuje poniżej zestawienie w Tabeli nr 3, w roku 2020 liczba rodzin z problemem niewydolności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego, objętych pracą socjalną, wyniosła - 91, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2019 o 27 rodzin (42,2%) oraz wzrost o 28 rodzin (44,4%) w stosunku do roku 2018 (63 rodziny).

Pracą socjalną ze względu na występowanie przemocy w rodzinie objętych było: w 2018 r. - 215 rodzin, w 2019 r. - 227 rodzin, a w 2020 r. – 229 rodzin, co oznacza tendencję wzrostową liczby rodzin z problemem przemocy w rodzinie objętych interdyscyplinarną pomocą w okresie 2018-2020 (porównanie danych za 2018 i 2020 rok – wzrost o 14 rodzin (6,5%).

Tabela nr 3. Praca socjalna w latach 2018-2020

	Liczba rodzin objętych pracą socjalną		
	2018	2019	2020
Ogółem:	1001	1138	1098
W tym:			
Niewydolność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego	63	64	91
Przemoc w rodzinie	215	227	229

Źródło: POMOST, MOPS Mielec

Analizę struktury rodzin z dziećmi korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Mielcu w latach 2018-2021 przedstawia Tabela nr 4.

Tabela nr 4. Struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2018-2020

Rok	2018			2019			2020		
	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny o liczbie dzieci	1	139	412	1	123	369	1	158	466
	2	117	449	2	90	339	2	63	234
	3	37	179	3	43	211	3	34	161
	4	9	54	4	14	84	4	12	72
	5	7	49	5	2	14	5	4	28
	6	0	0	6	1	8	6	1	8
	7 i więcej	0	0	7 i więcej	0	0	7 i więcej	0	0
Razem		309	1143		273	1025		272	969

Źródło: POMOST, MOPS Mielec

Porównując dane statystyczne za 2018 i 2020 rok (Tabela nr 4), w ogólnej liczbie rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną, najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z 1 dzieckiem - ich liczba w roku 2020 wynosiła 158, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2018 o 13,7% (19 rodzin). Drugą w kolejności grupę stanowiły rodziny z 2 dzieci - w odniesieniu do nich zauważyć można spadek o 46,1% (54 rodziny), zaś trzecią liczebnie grupę – rodziny z 3 dzieci, których liczba w roku 2020 w porównaniu do roku 2018 nieznacznie spadła (2018 r. - 37 rodzin; 2020 r. – 34 rodziny).

W ramach realizowanej polityki prorodzinnej w Gminie Miejskiej Mielec, rodziny zamieszkujące na terenie gminy mają możliwość korzystania z szeregu uprawnień oraz różnorodnych form wsparcia. Korzystanie przez mieleckie rodziny z wybranych form wsparcia w latach 2018-2020 przedstawia Tabela nr 5.

Tabela nr 5. Korzystanie z form wsparcia w latach 2018-2020

Formy wsparcia rodziny	Rok		
	2018	2019	2020
Liczba dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych	60	38	27
Liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	6	0	3
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	552	495	481
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	3819	5995	6473
Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego	5006	9665	10508
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	2966	2590	3109
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	178	153	186
Liczba wydanych kart - Program Mielecka Karta Rodziny 3+ ⁹	3457	3813	4063
Liczba rodzin korzystających z Programu Mielecka Karta Rodziny + ¹⁰	762	848	902
Liczba osób objętych instytucjonalną pomocą w ramach zadań realizowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ¹¹	119	208	284
Liczba rodzin objętych instytucjonalną pomocą w ramach zadań realizowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów	88	130	96
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	215	227	229
Liczba asystentów rodziny	2	2	3
Liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	27	38	44
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	62	67	74

Źródło: POMOST, MOPS Mielec

Jak pokazuje zestawienie danych statystycznych zaprezentowanych w Tabeli nr 5, na przełomie lat 2018-2020 nastąpił znaczący wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego. W roku 2020 ich liczba wyniosła 6473, co w porównaniu do roku 2018 (3819 rodzin) oznacza wzrost o 76,5%. Ponad dwukrotnie wzrosła liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego, których liczba w roku 2020 wyniosła 10 508, tj. wzrosła o 109,9% w stosunku do roku 2018. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w roku 2020 wyniosła 3109, czyli w porównaniu do 2018 roku wzrosła o 4,8%.

Porównując lata 2018 – 2020, zauważyć można także wzrost o 17,5% liczby wydanych kart w ramach programu Mielecka Karta Rodziny 3+ oraz wzrost liczby rodzin korzystających z tego uprawnienia o 11,2%.

Liczba osób objętych instytucjonalną pomocą w ramach zadań realizowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2020 wyniosła – 284, co w porównaniu do roku 2018 (119 osób) oznacza wzrost o – 138%, natomiast liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w roku w roku 2020 wyniosła 44, co stanowi wzrost o 62,7% w porównaniu do liczby rodzin objętych tą formą wsparcia w roku 2018 (27 rodzin).

Jednym z najistotniejszych czynników warunkujących właściwe funkcjonowanie dziecka w środowisku społecznym jest zdolność rodziców do prawidłowego reagowania w sytuacjach wychowawczych, uwzględniająca potrzeby dziecka, określona przez wiedzę, system wartości i norm. Niezbędna jest świadomość celów wychowania i umiejętność działania wychowawczego. Systemy rodzinne, w których rodzice mają trudności

⁹ Dane: Urząd Miejski w Mielcu, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia

¹⁰ Tamże

¹¹ Tamże

w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych są częściej narażone na występowanie niedostatku, ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Znaczenie i rola rodziny w całokształcie rozwoju dziecka jest ogromna, zaś umiejętności wychowawcze rodziców mają kluczowe znaczenie. Każde dziecko wymaga komunikowania uczuć oraz udzielania wsparcia stosownego do wieku i potrzeb indywidualnych. Prawidłową postawę rodzicielską cechuje akceptacja dziecka, współdziałanie z dzieckiem oraz uznanie praw dziecka.

Rodziców, których negatywne wzorce zachowań w sposób stały i dominujący wpływają na życie dziecka, cechują postawy rodzicielskie negatywne, tj.: postawa unikająca, postawa odrzucająca, postawa nadmiernie chroniąca, postawa nadmiernie wymagająca.

Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych stanowi zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadanie obowiązkowe gminy.

Zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informacje o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny. Po otrzymaniu wniosku kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny.

W roku 2020 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mielcu zatrudnionych było 3 asystentów rodziny, którzy obejmowali wsparciem 44 rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Asystenci rodziny realizują działania na rzecz wspierania rodziny w ramach zadaniowego czasu pracy, w miejscu zamieszkania rodziny lub w innym miejscu wskazanym przez rodzinę. Po dokonaniu diagnozy sytuacji w rodzinie, określenia zasobów, ograniczeń, oczekiwań oraz potrzeb rodziny, asystenci rodziny opracowują przy współudziale rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym plan pracy z rodziną. Ponadto, asystenci rodziny, wspólnie z członkami rodziny, w okresach półrocznych przygotowują ocenę realizacji planu pracy. Okres wsparcia udzielanego przez asystenta rodziny może być różny.

W rodzinach, w których role rodzicielskie wypełniają osoby z niepełnosprawnością intelektualną wsparcie asystenta może obejmować okres do osiągnięcia pełnoletności przez najmłodsze dziecko w rodzinie.

Poniższa Tabela nr 6 przedstawia analizę czasu pracy asystenta z rodziną w latach 2018-2020.

Tabela nr 6. Czas pracy asystenta z rodzinami w latach 2018-2020

Czas pracy asystenta z rodziną	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
	Liczba rodzin N ¹² =27	Liczba rodzin N=38	Liczba rodzin N=44
do 3 miesięcy	1	1	7
powyżej 3 do 12 miesięcy	12	17	15
powyżej 1 roku	14 (51,8%)	20 (52,6%)	22 (50%)

Źródło: MOPS w Mielcu

Jak pokazuje zestawienie w Tabeli nr 6, w roku 2020, podobnie jak w latach 2019 i 2018, w przypadku połowy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (lub nieco powyżej 50%), czas pracy asystenta z rodziną trwał powyżej 12 miesięcy.

Zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy m.in. opracowanie i realizacja plany pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, udzielanie wsparcia dzieciom czy podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, zdarzają się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentem oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pomocy oraz działań wspierających przez asystenta rodziny. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z trzech przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie.

Przesłanki zakończenia pracy asystenta rodziny w latach 2018 - 2020 przedstawia Tabela nr 7.

Tabela Nr 7. Przesłanki zakończenia pracy asystenta w rodzinie w latach 2018-2020

Przesłanka zakończenia pracy z rodziną	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
	Liczba rodzin N=27	Liczba rodzin N=38	Liczba rodzin N=44
Brak współpracy	1 (3,7%)	8 (21%)	4 (9%)
Osiągnięcie celów	1	3	5
Inne przyczyny	1 (zmiana miejsca zamieszkania poza Gminę Miejską Mielec)	2 (zmiana miejsca zamieszkania poza Gminę Miejską Mielec)	2 (zmiana miejsca zamieszkania poza Gminę Miejską Mielec)
Ogółem	3	13	11

Źródło: dane MOPS w Mielcu

¹² N = ogółem liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

Jak pokazuje zestawienie, brak współpracy rodziców z asystentem rodziny stanowił w roku 2018 przesłankę zakończenia pracy asystenta w rodzinie - w przypadku 1 rodziny (3,7%), w roku 2019 - w przypadku 8 rodzin (21%), zaś w roku 2020 - w przypadku 4 rodzin, co stanowi 9 % ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w tym roku.

W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny oraz rażących zaniedbań godzących w dobro dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek interweniowania w imię nadrzędnego priorytetu ochrony dobra dziecka, w tym spoczywa na nich obowiązek informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie, a w przypadku występowania jakiegóż formy krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia prokuratury/policji.

Kiedy rodzina nie wywiązuje się należycie wobec dziecka z pełnienia zadań opiekuńczych i wychowawczych, a udzielone jej wsparcie nie skutkuje poprawą sytuacji, wówczas dziecko może zostać umieszczone zarządzeniem sądu rodzinnego w pieczy zastępczej (rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej). Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej co do zasady jest możliwe wówczas, jeżeli wcześniej zastosowane inne środki (przewidziane w art. 109 § 2 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy) oraz formy pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka (art. 1123 § 1 k.r.o.).

Celem zarządzeń wydanych przez sąd na podstawie art. 109 k.r.o. jest ochrona zagrożonego dobra dziecka. Wydanie zarządzeń jest konieczne w przypadku niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

Poniższa Tabela nr 6 przedstawia dane dotyczące dzieci z terenu Gminy Miejskiej Mielec umieszczonych na podstawie zarządzenia sądu rodzinnego w pieczy zastępczej w latach 2018-2020.

Tabela nr 8. Dzieci z terenu Gminy Miejskiej Mielec przebywające w pieczy zastępczej w latach 2018-2020

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Ogółem: ¹³	69	65	70
W tym:			
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	59	58	54
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	10	7	6

Jak pokazują dane, liczba dzieci z terenu Gminy Miejskiej Mielec przebywających w pieczy zastępczej w latach 2018-2020 utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wynosiła: 69 dzieci - w roku 2018, 65 dzieci - w roku 2019 i 70 dzieci w roku 2020.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina od 2012 roku współfinansuje koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej. Zestawienie kosztów za lata 2018-2020 przedstawia Tabela nr 9.

¹³ Dane PCPR Mielec

Tabela nr 9. Wydatki gminy związane z pobytem dziecka w pieczy zastępczej w latach 2018-2020

Rodzaj pieczy zastępczej	ROK 2018	ROK 2019	Rok 2020
	Wysokość wydatków	Wysokość wydatków	Wysokość wydatków
Rodziny zastępcze	184.001,00	199.362,00	222.288,00
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	95.560,00	62.401,00	55.969,00
Ogółem poniesione koszty	279.561,00	261.763,00	278.257,00

Źródło: MOPS w Mielcu

Jednym z przejawów dysfunkcjonalności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców, doznane urazy, krzywdy fizyczne i psychiczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym dziecka krzywdzonego mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresje, próby samobójcze, większa skłonność do sięgania po alkohol czy środki psychoaktywne. Ponadto, osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe częściej wykazują skłonność do stosowania przemocy wobec swoich dzieci, powielając przemocowe zachowania rodziców.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z jej zapisami, w Gminie Miejskiej Mielec funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów, prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz pracy powoływanych przez Zespół grup roboczych realizujących procedurę „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach. Wiodącą rolę w realizacji zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w Gminie Miejskiej Mielec, pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu.

Skalę zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Mielec w latach 2018-2020 obrazuje Tabela nr 10.

Tabela nr 10. Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Mielec w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie	215	227	229
Ogółem osoby dotknięte przemocą w rodzinie	432	510	501
Liczba dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie	188	174	227
Liczba kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie	196	272	229
Liczba mężczyzn dotkniętych przemocą w rodzinie	48	64	45
Liczba osób powyżej 65 roku życia dotkniętych przemocą w rodzinie	74	71	52

Źródło: MOPS w Mielcu

Jak pokazuje zestawienie danych w Tabeli nr10, w latach 2018-2020 na terenie Gminy Miejskiej Mielec odnotowywano coroczny wzrost liczby ujawnionych przypadków występowania przemocy w rodzinie, co może świadczyć o wzroście poziomu wiedzy oraz poziomu świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, a także o skuteczności działań informacyjnych skierowanych przez lokalne instytucje do mieszkańców Mielca w zakresie możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy w ramach funkcjonującego w gminie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ma to szczególne znaczenie,

zwłaszcza w odniesieniu do sytuacji osób najłabszych i najbardziej zależnych, czyli małoletnich dzieci dotkniętych występowaniem przemocy w rodzinie, których liczba w roku 2020 wyniosła 227, co oznacza wzrost ujawnionych przypadków krzywdzenia dziecka w stosunku do roku 2018 o 20,7% (188 dzieci).

Środowisko rodzinne reprezentujące właściwe postawy rodzicielskie, budujące dobrą, przepojoną miłością, życzliwością oraz serdecznością atmosferę domu, w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie pozytywnych zachowań u dziecka oraz na jego prawidłowy rozwój społeczny i psychiczny. Dziecko będące pełnoprawnym członkiem rodziny, która w pełni je akceptuje, podejmuje maksymalne starania, chętnie się uczy, rozwija swoje zainteresowania, staje się samodzielne i odpowiedzialne oraz zdolne do zaspokajania potrzeby bezpieczeństwa, osiągania dojrzałości emocjonalnej i psychicznej.

Atmosfera domowa ma największy wpływ na to, jak szczęśliwe, spokojne i odporne psychicznie jest dziecko, jak odnosi się ono do dorosłych, do swoich kolegów i innych dzieci, jak ocenia siebie i swoje zdolności, czy okazuje swoje uczucia, czy raczej jest zamknięte w sobie, jak reaguje na nowe sytuacje. Rodzice preferując właściwe postawy wobec dziecka, otaczają je troskliwą opieką, dostrzegają i zaspokajają jego potrzeby, co powoduje, że dziecko jest ufne wobec swoich rodziców, zwraca się do nich po rady i pomoc, jest zadowolone z rezultatów własnego wysiłku i pracy, zdolne do współdziałania z rówieśnikami oraz podejmowania zobowiązań.

Ważne jest zatem, rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, u których występuje problem z należytą realizacją tych funkcji.

VI. Zasoby instytucjonalne

Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2024 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W Gminie Miejskiej Mielec funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one swoisty kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin.

Zasoby instytucjonalne Gminy Miejskiej Mielec działające na terenie gminy na rzecz dziecka i rodziny przedstawia Tabela nr 11.

Tabela 11. Zasoby Gminy Miejskiej Mielec działające w obszarze wspierania rodziny mające siedziby na terenie miasta Mielca

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji/podmiotu	Adres
1.	Urząd Miejski w Mielcu, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Żeromskiego 22 ul. Żeromskiego 22 ul. Żeromskiego 22
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Mieszkania Chronione Klub Integracji Społecznej	ul. Łukasiewicza 1c ul. Mickiewicza 13 ul. Mickiewicza 13
3.	Warsztaty Terapii Zajęciowej	ul. Kocjana 15 ul. Sitki 5 ul. Pogodna 2
4.	Dom Dziennego Pobytu	ul. Kocjana 15 ul. Sitki 5
5.	Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Biernackiego 4a
6.	Schronisko dla bezdomnych kobiet i mężczyzn prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Mieleckie Noclegownia Ogrzewalnia	ul. Sandomierska 19
7.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Punkt Interwencji Kryzysowej	ul. Żeromskiego 34
8.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Sękowskiego 2B
9.	Dom Pomocy Społecznej im. ks. St. Kard. Wyszyńskiego	ul. Wyszyńskiego 16
10.	Samorządowe Centrum Kultury	Al. Niepodległości 7
11.	Miejska Biblioteka Publiczna	ul. Kusocińskiego 2 Filia nr 1, ul. Botaniczna 4 Filia nr 2, ul. Żeromskiego 22 – w Szpitalu Specjalistycznym Filia nr 4, 5 ul. Mickiewicza 2 Filia nr 6, ul. Tańskiego 4a Filia nr 7, ul. Zygmuntowska 14
12.	Sąd Rejonowy	ul. Kościuszki 15
13.	Okręgowy Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem. Punkt Lokalny w Mielcu	ul. Reja 1
14.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Wyspiańskiego 8
15.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Chopina 16a
16.	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży Euro-Medica	ul. Pułaskiego 1
17.	Punkt konsultacyjny	ul. Chopina 8
18.	NZO Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień	ul. Wolności 44
19.	Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski	ul. Chopina 8 ul. Warneńczyka 3

20.	Świetlica profilaktyczno-wychowawcza Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej Oddział przy Parafii MBNP w Mielcu	ul. Arczewskiego 5a
21.	Świetlica profilaktyczno-wychowawcza Caritas Diecezji Tarnowskiej "Lumen" przy parafii św. Mateusza w Mielcu	ul. Bł. Ks. Sitki 3
22.	Świetlica profilaktyczno-wychowawcza przy parafii pw. Ducha Świętego	ul. Pisarka 16
23.	Poradnia Specjalistyczna Fundacji Auxilium	ul. Arczewskiego 5a
24.	Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Nowe Życie”	ul. Chopina 8
25.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Autystycznych i Niepełnosprawnych „Sun Rise”	ul. Słowackiego 8
26.	Stowarzyszenie „Wspieramy Rodziny”	ul. Biernackiego 9/21
27.	Stowarzyszenie Mamy dla Was Czas	ul. Kochanowskiego 5/37
28.	Stowarzyszenie Osób Chorych Na Stwardnienie Rozsiane	ul. Mickiewicza 2/7
29.	Polski Związek Głuchych Koło Terenowe w Mielcu	ul. Kościuszki 2
30.	Polski Czerwony Krzyż	ul. Żeromskiego 17
31.	Fundacja S.O.S. Życie	ul. Tańskiego 2
32.	Caritas przy parafii Matki Boskiej Nieustającej Pomocy	ul. Arczewskiego 5a
33.	Caritas przy parafii św. Mateusza	ul. Hetmańska 34
34.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną. Ośrodek Wczesnej Interwencji Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Wesoły Balonik” Ośrodek Rehabilitacyjno–Edukacyjno–Wychowawczy Niepubliczną Specjalistyczną Poradnię Wczesnego Wspomagania Rozwoju	ul. Wojsławska 278
35.	Placówka Wsparcia Dziennego „Radosna Żyrafa” powadzona przez Miejskie Stowarzyszenie Pomocy i Wsparcia „Rozwiązanie”	ul. Inwestorów 3d/5
36.	Świetlica „Dobra Przestrzeń” Stowarzyszenia Mamy dla Was Czas	ul. Rynek Rzochowski 3
Placówki Oświatowe:		
37.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Władysława Szafera	ul. Kilińskiego 37
38.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Tadeusza Kościuszki	ul. Kościuszki 4
39.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Wojska Polskiego	ul. Żeromskiego 30
40.	Szkoła Podstawowa nr 6 im. Żwirki i Wigury	ul. Solskiego 8
41.	Szkoła Podstawowa nr 7	ul. Grunwaldzka 7
42.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 im. St. Sierż. Pilota Stanisława Działowskiego	ul. Tańskiego 3
43.	Szkoła Podstawowa nr 9 z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego im. Władysława Jasińskiego „Jędrusia”	ul. Drzewieckiego 11
44.	Szkoła Podstawowa nr 11 im. Jana Pawła II - z oddziałami integracyjnymi	ul. Warneńczyka 2
45.	Szkoła Podstawowa nr 12 im. Henryka Sienkiewicza	ul. Wandy 11
46.	Szkoła Podstawowa nr 13 im. Jana Bytnara „Rudego”	ul. Łąkowa 6
47.	Szkoła Podstawowa przy Niepublicznej Szkole Mistrzostwa Sportowego w Mielcu im. Grzegorza Łato	ul. Mickiewicza 17
48.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa	ul. Jagiellończyka 13/2
49.	I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Konarskiego	ul. Jędrusiów 1

50.	II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja	ul. Żeromskiego 28
51.	V Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. st. sierż. pilota Stanisława Działowskiego	ul. Tańskiego 3
52.	Liceum przy Niepublicznej Szkole Mistrzostwa Sportowego w Mielcu im. Grzegorza Lato	ul. Tańskiego 3
53.	Zespół Szkół Budowlanych im. Żołnierzy Armii Krajowej w Mielcu Technikum nr 2 Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2	ul. Jagiellończyka 3
54.	Zespół Szkół Ekonomicznych im. bł. ks. Romana Sitki Technikum nr 1 Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1	ul. Warszawska 1
55.	Zespół Szkół Technicznych III Liceum Ogólnokształcące Technikum nr 3 Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3 III Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych Branżowa Szkoła II Stopnia nr 3	ul. Jagiellończyka 3
56.	Zespół Szkół im. prof. Janusza Groszkowskiego Technikum nr 4 Branżowa Szkoła I Stopnia nr 4	ul. Kilińskiego 24
57.	Powiatowy Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczych im. św. Jadwigi Królowej Zajęcia specjalistyczne w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju Oddziały przedszkolne Szkoła podstawowa Szkoła branżowa I stopnia Szkoła przysposabiająca do pracy	ul. Królowej Jadwigi 1
58.	Przedszkole Miejskie Nr 1 im. Kubusia Puchatka	ul. Mickiewicza 51
59.	Przedszkole Miejskie Nr 2	ul. Lwowska 3
60.	Przedszkole Miejskie Nr 3	ul. Ossolińskich 1
61.	Przedszkole Miejskie Nr 4	ul. Spółdzielcza 2
62.	Przedszkole Miejskie Nr 6	ul. Ks. Skargi 15
63.	Przedszkole Miejskie Nr 7	ul. Pułaskiego 3
64.	Przedszkole Miejskie Nr 8 „Artystyczna Ósemeczka”	ul. Tańskiego 5
65.	Przedszkole Miejskie Nr 9 im. „Baśniowej Krainy”	ul. Pisarka 23
66.	Przedszkole Miejskie Nr 12 im. Marii Konopnickiej	ul. Konopnickiej 4
67.	Przedszkole Miejskie Nr 13	ul. Łukasiewicza 1b
68.	Przedszkole Miejskie Nr 16 z im. Jasia i Małgosi	ul. Chałubińskiego 1
69.	Przedszkole Miejskie Nr 20 z Oddziałami Integracyjnymi im. Smoka Felusia	ul. Warneńczyka 4
70.	Niepubliczne Przedszkole „Bajkowa Akademia”	ul. Wojsławska 23
71.	Niepubliczne Przedszkole „Mali Odkrywczy”	ul. Dworcowa 4
72.	Niepubliczne Przedszkole „Mistrzowie Zabawy”	ul. Budowlana 12 ul. Jadernych 5
73.	Niepubliczne Przedszkole „Szczęśliwe Dziecko”	ul. Wyszyńskiego 4a/6
74.	Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe przy Centrum Edukacji i Rozwoju Dziecka „Żaczek”	ul. Chopina 18a

75.	Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Słoneczko” Stowarzyszenia Sunrise	ul. Słowackiego 8 ul. Botaniczna 4
76.	Przedszkole Niepubliczne „Bajkowe Przedszkole”	ul. Metalowców 19 ul. Sienkiewicza 67
77.	Przedszkole Niepubliczne Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus	ul. Dębicka 2
78.	Niepubliczne Integracyjne Przedszkole Świętego Józefa	ul. Wolności 110
79.	Niepubliczne Przedszkole „Mieleckie Smerfy”	ul. Kilińskiego 91A/B
80.	Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne Świętego Józefa – Przedszkole Specjalne	ul. Wolności 164/2
81.	Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Wesoły Balonik”	ul. Wolności 278
82.	Żłobek Miejski nr 3	ul. Pisarka 9
83.	Filia Żłobka Miejskiego nr 3	ul. Drzewieckiego 11
84.	Żłobek Miejski nr 5	ul. Konopnickiej 2
85.	Żłobek Miejski nr 7	ul. Botaniczna 6
86.	Filia Żłobka Miejskiego Nr 7	ul. Warneńczyka 4
87.	Żłobek "Mieleckie Smerfy"	ul. Kilińskiego 91A
88.	Niepubliczny Żłobek "Bajkowy Żłobek"	Al. Ducha Św. 38a
89.	Niepubliczny Żłobek Świętego Józefa	ul. Wolności 110
90.	Żłobek Niepubliczny "Mistrzowie Zabawy"	ul. Budowlana 12
91.	Niepubliczny Żłobek "Bajkowa Akademia"	ul. Wojślawska 23
92.	Niepubliczny Żłobek Świętego Józefa	ul. Ks. Skargi 4
93.	Niepubliczny Żłobek "Mistrzowie Zabawy"	ul. Jadernych 5
94.	Niepubliczny Żłobek Świętego Józefa	ul. Kahla 47

VII. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, realizacja licznych działań nakierowanych na wsparcie rodziny.	1. Niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji rodzicielskich.
2. Wypracowany system współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w związku z działaniami Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	2. Niewystarczająca aktywność społeczności lokalnej w zakresie podejmowania działań skierowanych na wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
3. Dysponowanie specjalistyczną kadrą świadczącą pomoc na rzecz rodziny.	3. Duże obciążenie kadry terapeutycznej w lokalnych instytucjach, np. terapeutów rodzinnych, niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych.
4. Rozbudowana na terenie gminy infrastruktura społeczna m.in.: instytucje działające w obszarze wspierania rodziny, placówki wsparcia dziennego, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na rzecz wsparcia rodziny.	4. Utrudnienia we współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami wynikające z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.
5. Rozwijająca się baza osób zaangażowanych w działania wolontarystyczne na terenie miasta Mielca.	5. Wolontariat akcyjny, krótkookresowe zaangażowanie w działalność wolontarystyczną, Duża rotacja wolontariuszy, zagrożenie wypaleniem się osób angażujących się w pomoc osobom/ rodzinom.
6. Systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych przez specjalistów realizujących działania na rzecz wspierania rodziny	6. Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia.
7. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - zatrudnienie trzech asystentów rodziny.	7. Niewystarczające zaangażowanie oraz brak współpracy ze strony rodzin objętych wsparciem asystentów (nieprawidłowe wzorce pokoleniowe).
9. Poszerzająca się baza podmiotów świadczących poradnictwo na rzecz rodziny.	9. Niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej, błędne, stereotypowe postawy wobec korzystania z pomocy instytucjonalnej)
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Funkcjonowanie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej w strukturze MOPS, który realizuje wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także wspiera działania asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych w świadczeniu pracy socjalnej na rzecz rodzin.	1. Trudności we wczesnym zdiagnozowaniu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

2. Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie rodzin i podejmowanie innowacyjnych działań na ich rzecz.	2. Niskie angażowanie się rodzin w realizowane działania, trudności w rekrutacji rodzin do współpracy w ramach realizowanych projektów. Stereotypowe postrzegania instytucji pomocowych.
3. Zmiana mentalności i świadomości społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.	3. Osłabienie tradycyjnych więzi rodzinnych („pęd życia”). Wzrastająca liczba rodzin wieloprotokolowych.
4. Edukacja społeczna, rozwój oferty działań na skierowanych do rodziców, mających na celu rozwój umiejętności społecznych rodziców oraz umiejętności wychowawczych.	4. Słabe zainteresowanie ze strony rodzin dodatkowymi ofertami pomocowymi.

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Mielec na lata 2021-2024 skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Gminy Miejskiej Mielec. Do realizacji celów programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej określającym rodzinę, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Zauważyć należy, iż rozumienie to nie wymaga występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa, zatem rodziną nazwane zostaną wszystkie osoby wykazujące znamiona pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Adresatami programu są przede wszystkim rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

IX. CELE PROGRAMU

CEL STRATEGICZNY PROGRAMU: Rozwój zintegrowanego wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel strategiczny będzie realizowany przez:

1. Kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny,
2. Tworzenie nowych oraz doskonalenie dotychczasowych form pomocy rodzinie,
3. Aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny,
4. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka,
5. Wspieranie rodzin przez asystentów rodziny.

Priorytetem w prowadzeniu wsparcia dla rodzin jest utrzymanie systemu rodzinnego w całości, przy kierowaniu się nadrzędną zasadą dobra dziecka. Umieszczenie dziecka w pieczy

zastępczej powinno następować po wyczerpaniu wszelkich form pomocy jego rodzicom. W związku z tym wszelkie działania powinny zmierzać do poprawy sytuacji w rodzinie, tak aby było możliwe pozostanie dziecka w rodzinie naturalnej.

Realizacja celu strategicznego będzie dokonywana poprzez realizację 5 celów operacyjnych:

1. Cel operacyjny 1: Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Cel operacyjny 2: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.
3. Cel operacyjny 3: Opieka nad dziećmi z rodzin z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji.
4. Cel operacyjny 4: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.
5. Cel operacyjny 5: Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych.

CEL OPERACYJNY 1			
Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.			
ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	WSKAŹNIKI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
1.1. Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu, - Zespół ds. Asysty Rodzinnej, - Grupy robocze	- liczba rodzin przeżywających trudności objętych wsparciem - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba rodzin objętych działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - liczba rodzin objętych działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- zapewnienie instytucjonalnego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności - wczesne reagowanie na pojawiające się w rodzinie trudności - zapobieganie pogłębianiu się sytuacji kryzysowych

	• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mielcu • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	• liczba rodzin przeżywających trudności objętych wsparciem • liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem • liczba rodzin objętych działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • liczba dzieci w rodzinach objętych działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
1.2. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu • Zespół ds. Asysty Rodzinnej • Grupy robocze • Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie Gminy Miejskiej Mielec • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mielcu • placówki oświatowe • placówki wsparcia dziennego	• liczba rodzin, w których sytuacja dzieci jest monitorowana • liczba dzieci, których sytuacja jest monitorowana	• natychmiastowe reagowanie na pojawiające się trudności w rodzinie i zapewnienie rodzinie możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy
1.3. Propagowanie roli asystenta rodziny i adekwatne do potrzeb zatrudnienia asystentów rodziny	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu • Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia • placówki oświatowe	• liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny • liczba zatrudnionych asystentów rodziny • liczba rodzin przeżywających trudności, którym przekazano	• zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowego wypełniania ról społecznych • kształtowanie lub wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich

		informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny • liczba przekazanych ulotek informujących o działalności asystentów rodziny	• rozwinięcie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych • poprawa funkcjonowania rodziny • zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zadań realizowanych przez asystentów rodziny
1.4. Interdyscyplinarna współpraca pomiędzy lokalnymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci	• MOPS w Mielcu - Zespół ds. Asysty Rodzinnej - Grupy robocze • pedagodzy szkolni, wychowawcy • personel placówek wsparcia dziennego • kuratorzy społeczni i zawodowi • pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Mielcu	• liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami, podmiotami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci • liczba posiedzeń grup roboczych - dot. realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z dziećmi • liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami, podmiotami, organizacjami pozarządowymi działającymi na	• udzielenie kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie

	• pracownicy PCPR w Mielcu • dzielnicowi z KPP w Mielcu • członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	rzecz wsparcia rodzin i dzieci • liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami, podmiotami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci • liczba posiedzeń Zespołu Interd. - dot. realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z dziećmi	
1.5.Prowadzenie, wspieranie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	• organizacje pozarządowe • Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	• liczba dzieci przebywających w placówkach wsparcia dziennego • liczba placówek wsparcia dziennego	• organizacja czasu wolnego, wsparcie edukacyjne dziecka • integracja społeczna • wsparcie rodziców w wypełnianiu funkcji
CEL OPERACYJNY 2			
Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych			
ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	WSKAŹNIKI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
2.1.Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu; • Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	• liczba rodzin korzystających z zajęć profilaktycznych/ edukacyjnych dla rodziców	• zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych metod wychowawczych oraz prawidłowej komunikacji w rodzinie

	• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mielcu • placówki oświatowe • organizacje pozarządowe	• liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych/edukacyjnych dla rodziców • liczba dzieci w rodzinach korzystających z zajęć edukacyjnych dla rodziców • liczba przeprowadzonych zajęć profilaktycznych/edukacyjnych • liczba dzieci korzystających z zajęć edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży	• promowanie, wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich • podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców • obniżenie ryzyka powielania nieprawidłowych wzorców wychowawczych przez rodziców
	• Komenda Powiatowa Policji W Mielcu	• liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych/edukacyjnych dla rodziców • liczba dzieci korzystających z zajęć edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży	
	• Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	• liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne • liczba kampanii społecznych w gminie • liczba artykułów w mediach lokalnych dotyczących realizowanych lokalnie działań na rzecz rodziny	
2.2. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, umożliwiającego korzystanie	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu;	• liczba osób korzystających z poradnictwa	skrócenie czasu oczekiwania na pomoc specjalistów

z różnorodnych form wsparcia: · prawnego · psychologicznego · pedagogicznego · asysty rodzinnej · w zakresie uzależnień · terapii indywidualnej · przeciwdziałania przemocy	• Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mielcu • placówki oświatowe • organizacje pozarządowe • Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Spraw Społecznych	• liczba udzielonych porad • liczba podmiotów świadczących specjalistyczne poradnictwo	• udzielanie niezwłocznego wsparcia rodzinom w kryzysie • poprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia • poprawa relacji między członkami rodziny, poprawa sytuacji w rodzinie
2.3. Ustanowienie rodzin wspierających	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu	• liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej • liczba zawartych umów	• wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych • przekazanie prawidłowych wzorców wychowawczych • wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich
CEL OPERACYJNY 3			
Opieka nad dziećmi z rodzin z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji			
ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	WSKAŹNIKI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
3.1. Monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których zakończył pracę asystent rodziny	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu	• liczba rodzin objętych monitoringiem • liczba dzieci w rodzinach objętych monitoringiem	• udzielanie niezwłocznego wsparcia rodzinom w sytuacji pojawienia się kryzysu • zabezpieczenie podstawowych potrzeb, w tym bezpieczeństwa dzieciom • utrwalenie zmian wypracowanych

			w relacji z asystentem rodziny • zapewnienie poradnictwa rodzinnego w okresie po zakończeniu realizacji planu pomocy przez asystenta rodziny
3.2. Umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze korzystania z pobytu w placówkach wsparcia dziennego	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu • placówki wsparcia dziennego • Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Spraw Społecznych	• liczba rodzin, z których dzieci przebywają w placówkach wsparcia dziennego • liczba dzieci przebywających w placówkach wsparcia dziennego • liczba placówek wsparcia dziennego	• zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju intelektualnego i emocjonalnego • pomoc w odrabianiu lekcji • rozwój zainteresowań • organizacja czasu wolnego, dostęp do dóbr kultury
3.3. Organizowanie dla dzieci pomocy w odrabianiu zadań domowych, wyrównywania deficytów edukacyjnych	• Wolontariusze współpracujący z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mielcu • Świetlice profilaktyczno-wychowawcze • organizacje pozarządowe	• liczba dzieci korzystających ze wsparcia wolontariuszy • liczba spotkań • liczba wolontariuszy	• poprawa sytuacji szkolnej dziecka • integracja społeczna
3.4. Tworzenie stosownie do zdiagnozowanych potrzeb grup wsparcia oraz grup samopomocowych w celu wzmocnienia rodziców w wypełnianiu ról społecznych	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu; • Urząd Miejski - Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu • organizacje pozarządowe	• utworzenie grupy wsparcia lub samopomocowej	• samopomoc rodzicielska, jako platforma wsparcia i wymiany doświadczeń • aktywizowanie rodziców, większe zaangażowanie osobiste rodziców w rozwiązywanie problemów w zakresie wypełniania funkcji rodzicielskich

3.5. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu	• liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną • liczba rodzin z dziećmi z problemem przemocy w rodzinie objętych pracą socjalną • liczba rodzin z dziećmi z problemem uzależnienia członka rodziny od alkoholu/środków psychoaktywnych objętych pracą socjalną	• wsparcie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych • przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej • minimalizowania ryzyka występowania ponownych aktów przemocy w rodzinie z problemem uzależnienia członka rodziny od alkoholu/środków psychoaktywnych • zapewnienie rodzinie możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy
3.6. Doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.	• instytucje i podmioty zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie	• liczba odbytych szkoleń • liczba przedstawicieli instytucji, podmiot biorących udział w szkoleniach	• wzrost kompetencji osób realizujących działania na rzecz rodzin przeżywających trudności
3.7. Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu	• wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	• zapewnienie dzieciom bezpiecznych warunków życia i właściwej opieki
CEL OPERACYJNY 4			
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny			
ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	WSKAŹNIKI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
4.1. Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu • darczyńcy	• liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną • liczba rodzin z dziećmi korzystających z posiłku • liczba dzieci korzystających z posiłku	• poprawa sytuacji materialnej i bytowej rodzin

	● Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu ● Polski Komitet Pomocy Społecznej ● darczyńcy ● Urząd Miejski w Mielcu, Wydział Gospodarki Lokalowej, Referat ds. Dodatków Mieszkaniowych, Energetycznych i Pomocy materialnej dla uczniów	● liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku ● liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzinnych ● liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń Funduszu Alimentacyjnego ● liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym 500+ ● liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej ● liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku mieszkaniowego ● liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku energetycznego	
4.2. Udzielanie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej oraz specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom	● Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu ● Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Edukacji, Wydział Gospodarki Lokalowej, Referat ds. Dodatków Mieszkaniowych, Energetycznych i	● liczba rodzin/ dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych ● liczba rodzin/ dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych ● liczba rodzin/ dzieci	● odpowiednie wyposażenie szkolne dzieci

	Pomocy materialnej dla uczniów	korzystających z wyprawek w ramach rządowego programu • liczba rodzin/dzieci korzystających z zasiłków w ramach specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom	
4.3. Udzielanie pomocy rodzinom wielodzietnym	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu • Urząd Miejski w Mielcu - Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	• liczba rodzin objętych pomocą z tytułu wielodzietności • liczba rodzin, korzystających z karty MKR 3+ • liczba wydanych Kart MKR 3+	• poprawa jakości życia rodzin • zwiększenie dostępności do różnego typu usług
CEL OPERACYJNY 5			
Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położeń			
ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
5.1. Praca środowiskowa	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu	• liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny • liczba rodzin objętych pracą socjalną	• wsparcie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, ułatwienie dostępu do różnorodnych wsparcia i pomocy
5.2. Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu • Poradnie laktacyjne • Szkoły Rodzenia	• liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego, prawnego • liczba rodzin korzystających ze skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin • liczba osób/	• uzyskanie pomocy specjalistycznej • wzrost wiedzy rodziców w zakresie wypełniania funkcji rodzicielskich: poród, połów i karmienie

		rodzin biorących udział w zajęciach prowadzonych przez Szkołę Rodzenia, Poradnię laktacyjną	
5.3 Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu Dział Świadczeń Rodzinnych • Urząd Miejski w Mielcu, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	• ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wys. 4.000zł • liczba rodzin korzystających z Programu „Aktywny N+” • liczba osób do 16r. życia z niepełnosprawn., korzystających z Programu „Aktywny N+” • liczba opiekunów osób do 16r. życia z niepełnosprawn., korzystających z Programu „Aktywny N+”	• częściowa poprawa sytuacji materialnej

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021- 2024 w Gminie Miejskiej Mielec są:

- 1) środki własne z budżetu gminy;
- 2) środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie;
- 3) środki pozabudżetowe pozyskane na zadania związane z realizacją Programu: dotacje celowe z budżetu państwa, dotacje na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz inne środki zewnętrzne, np. środki unijne.

XI. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2024 są instytucje i podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny,

w szczególności rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz inne podmioty realizujące działania na rzecz wspierania rodziny. Przy realizacji Programu współpracować powinny podmioty publiczne oraz podmioty niepubliczne.

XII.MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych.

Dla skutecznej realizacji założonych w programie działań, prowadzenia ewaluacji i monitoringu realizacja Programu winna opierać się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, innymi podmiotami oraz organizacjami.

Realizatorzy zadań, wskazani w niniejszym Programie, zobowiązani są do przekazywania informacji i danych, niezbędnych do opracowania rocznych sprawozdań z realizacji Programu, Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Mielcu, jako instytucji koordynującej realizację Programu i odpowiedzialnej za przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku Prezydent składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

XIII.OCZEKIWANE REZULTATY

Spodziewanymi rezultatami realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2021-2024 są:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
2. Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy w rodzinie, rodzin z uzależnieniami;
3. Współpraca rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
4. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
5. Rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

XIV.PODSUMOWANIE

Przedstawione w Programie działania mają charakter subsydiarny, wspierający rodziny, mający wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Działania te mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą również zatrzymać dziecko w jego rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do wspierania rodziny podmiotów, przy współpracy i współdziałaniu ze strony rodzin, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężenia trudności.